

КӨРІК АЙЫНЫҢ 11-чІ КҮНІНДЕ -

ХАН ХУДАЙНЫҢ КІРӨЗІНГЕ ПАЗЫРЫНЧАҢ НИДИЛЕ

Илбек Оразанын үзінчІ Тіріліс күні - Кірөске пазырынчаң нидиле тіп адалча. Пу күннің тандади, суббота, иирде Худай туразының ортазынзар Хан Худайның Тірігнічайапчатхан Аарлығ Кірөзі сығарылча, аннаңар пу күн Кірөске пазырынчаң нидиле тіп адал парған. Иди ол «чуртас ағазы» тіп адал парған, хайзы пастыра Худайның пастағы чайал парған кизілері чідір салған Худай садынзар кіріп алчаң ізік пол парып, кизі төліне Тигірдегі Худай-Аданың Чирінзер кіріп алчаң ізік пол парған. Пісті арачылап халар үчүн, Хан Худайның Кірөсте чобалғанын сағысха кіріп, піс поэзыбыс худыбысты пиктеп, паза, пазымның польпып, Илбек Оразаның чағбанның тузын турыстыра апарарға кирекпіс.

Кірөске пазырынчаң нидиленің турғызыл парғаны.

Чахсыхабар Иисус Христосты хазап салған Кірөстөнер чарыда чоохтабинча, че ап-арығ хан-ипчи Елена 326 чылда Иерусалимзер чорыхха сыхханда, анда Хан Худайны хазап салған Кірөсті таап алған.

... Худай кизізі Илбек император Константин Худайдаң часкалығ ічезін Еленаны, Хан Худайның Кірөзін таап алар үчүн, Иерусалимзер ызыбысхан. Иерусалимнің патриархы Макарий хан-ипчині, улуғлап, удурлаан, анан аннаң хада амыр паза чаксы салыл парған алданыстарны хығырып алып, Тірігнічайапчатхан ағасты хада тілеп пастааннар.

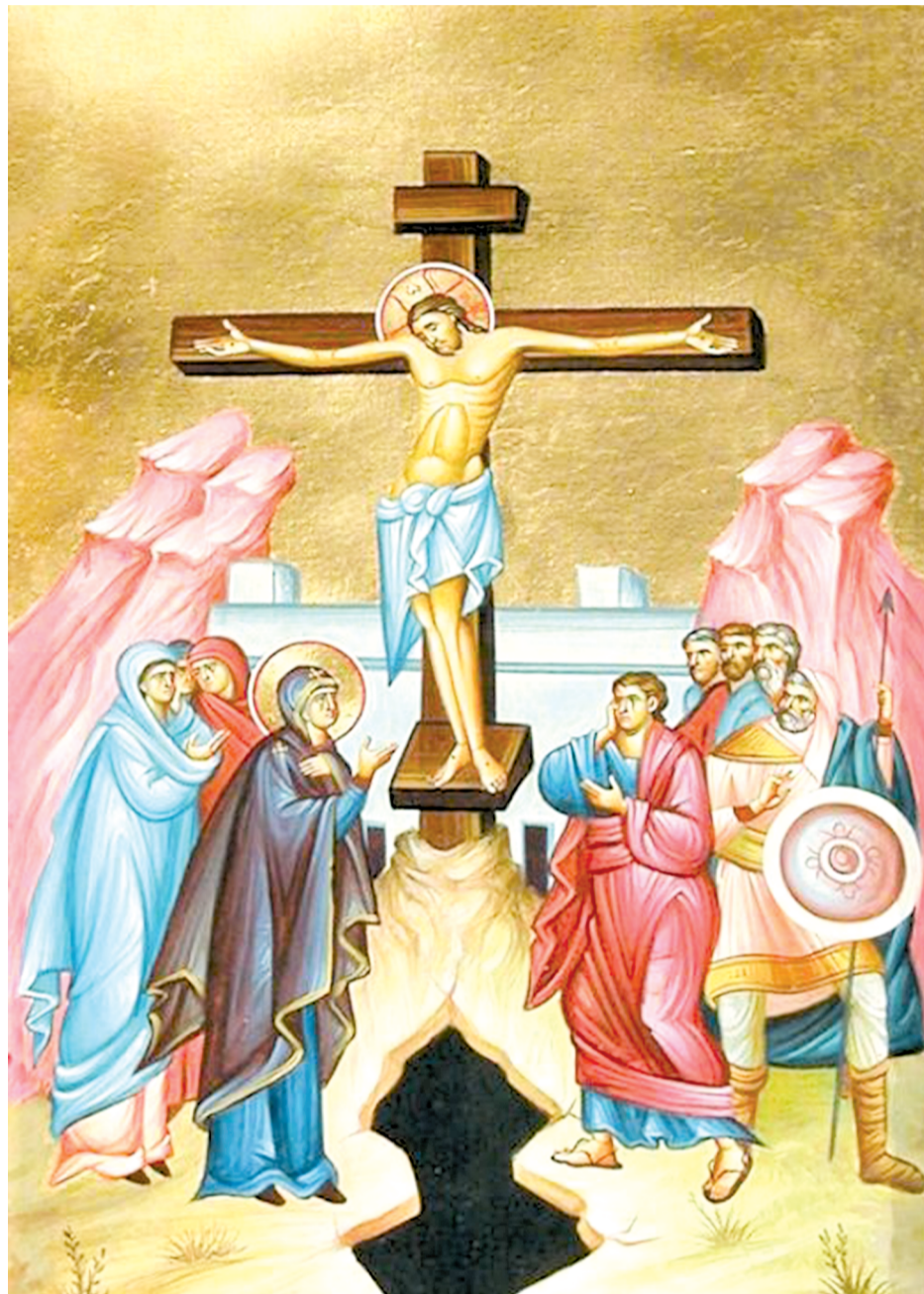
Хан-ипчи Елена Голгофа хыранны хазарға чөбін пирген, анда үс кірөс таабыл парған. Пір Кірөсте «Иисус Назорей, Иудейлер Ханы» тіп пазыл парғанын көр салып, хан-ипчи Елена ол Кірөстің алнында, тізектеріне түзіп, ағаа пазырынып алған. Ідөк ол анда Хан Худайны хазаан поэзыларны таап алған.

Голгофа хыраңдағы хуйуны Худайға тоғырланчатханнар кизілернің харахтарынаң чазыр салчаң хара сағысты тудыбысханнар. Олар аны чирнен күребіскеннер, анан аның үстүнде көп худайларға ызыхты салчаң орынны пүдір салғаннар.

Хан-ипчи Елена Тірігнічайапчатхан Кірөсті ікі чарыбысхан: пір чардығын, күмүс абдыраа сал-салып, Иерусалимде халғыс салған, паза пір чардығын поэзының оолғына Константинге ызыбысхан.

Иерусалимде халған Кірөске киртіністіглер пазырынчаңнар. 614 чылда перстернің ханы Хозрой II Иерусалимзер чаанаң кіріп, Тірігнічайапчатхан Ағастың Кірөзін Иерусалимнен апарыбысхан. Перстернің ханы, аварларнаң паза славяннарнаң пірігіп алып, Константинопольны сала ла чаалап албаан. Византияның өөн саарының алнына Иң Ап-арығ Худайтөреткен турыбысхан. Андада перстер андартын тизібіскеннер. Хан Худайның Кірөзін олар Иерусалимзер нандыра айландырғаннар. Ол тустаң сығара ол өріністіг киректі чыл сай үлүкүннеп пастааннар, иди Тірігнічайапчатхан Кірөске пазырынчаң Нидиле турғызыл парған...

Византиянаң Илбек император Константин устапчатхан туста,

КІРӨЗІНЕ СИНІҢ ПАЗЫРЫНЧАБЫС, ӨӨРКІПАСТЫХ, ПАЗА СИНІҢ АП-АРЫҒ ТІРІЛІЗІННІ САРНАПЧАБЫС ПАЗА САБЛАНДЫРЧАБЫС!

Иерусалимде, хайда Аарлығ Кірөстің ағазы өскен, монастырыны турғыс салғаннар (IV ч.ч.). Аны Ап-арығ Кірөстің монастыры тіп адап салғаннар.

Хан Худайның Кірөзі - өлімні утып алғанының паза төбіркидегі айналығ хара күстерні утып алғанының танин, хайзы Христос Хан Худайның хоруввы - пістің көрінминчеткен ыырчыларыбыснаң тоғыр күстіг тигіргі полча. Ол пістің худыбысха худайлығ күсті кир ширіп, арачылап халча, хачан піс поэзыбыстың Арачылағыбыстың соонча ікінчилес чох хаалапчатсабыс.

Сынап Позы Хан Худай, Чазығы чох полчаадып, Позының Иң не Ап-арығ Иди-сөбгінен анча хыйал-чобағны Позына артын салып, сыдаан, андада піс, чазыхтығ полчаадып, хайди поэзыбыстың уғаа көп чазыхтарыбыснаң паза чабал хынысха тартылчатханыбыснаң пу чағбанның туста поэзыбыстың көрінминчеткен ыырчыларыбыснаң сыннаң күресеп-піс. Иди ле күрезіп, піс поэзыбысты арығлап салып, өлімі чох худыбысты чарых иди аларбыс.

Христостығ киртініс - Кірөстіг

киртініс, хайди Павел илчи поэзының тузында теен: «Сирерге Христосха киртініс ле пиріл парбаан, че Хан Худайлыбыстың үчүн, паза ол киртіністің үчүн, чобаларға кирекпіс. Иди «көп ачыларға пастырып, Хан Худайның Чиріне піске кіріп аларға кирек» (Деян. 14, 22).

Постың кирөзін апарары - постың хомай киректерінен санай сығыбызары - анзы полған на христостығ кизінің уғаа ніскечек паза таргынчаң чолы полча, хайзынча піс, тайлыхпин, пик пастыраға кирекпіс.

Кірөске пазырынчаң Нидиленің тандади, суббота, иирде, Илбек сөсті сабландырған соонда, Худай туразының төрінен абыстар Кірөсті сығарып, Худай туразының ортазындағы аналойға салчалар. Мында «Кірөзіне Синің пазырынчабыс, өөркіпастых...», - тіп, тыыда чоохтаныбызып, тізектеріне түс парып, абыс чирге читіре пазырынча. Анан хутхадарчылары Кірөске пазырынып алған соонда, киртіністіглер тізектеріне түзіп алып, Кірөске чапсыра польпып алып, Ағаа пазырынып алчалар.

Арачыланысты хайдағ даа көп ис-

пайға садып ал полбассың. Иди тиксі амырны садып алған кизі, поэзының худын хас-хачанға өдір салар. Анда, чир түбінде хутты арачылап халчаң садығлас чоғыл. Анда, чазыхтар үчүн, хас-хачанға тоозылбас хыйал-чобағ ла пар полар.

«Кем-де пу сайбах паза чазыхтығ төлнн аразынаң Миннең паза Минің сөстерімнен уйаңар, андада Минің Адам, ап-арығ Агеллерінен хада, Позының сабланызынаң Килзе, Кизі Оолғы ол кизінен Позының Адазының алнында уйаңар» (Мк. 8:38).

Кизее чалғыс ла киртініс читкіче полбинча: мында азых искирінерге хайди дее кирек. Хайди кизі ікі нименен пүт парған, сах ідөк ағаа ікі арығланыс кирек - хутты паза ит-сөбкті, арығлап, нииктеп алары.

Амғы тустарда чуртапчатхан кизее анзы пасхачыл даа пілдір парар: постың иди-сөбгін, поэзынып, тудынары. Че ап-арығ адалар анзынаңар иди тіпчелер, прай анзы кизінің тадылығ паза пай чуртасха таргынчатханы паза поэзының хынығ киректерінен хыйы тур полбин, поэзына айапчатханы.

Тигірибнің Уставы Христосты поэзына алын салған кизее поэзын иптгіг паза сын тудын пілерін пик турғыс салған, че кизінің істіндегі иргілен парған «мин» теені, ит-сөбкті хычландырып, «ноға» тіп сурча?! Ноға чағбан тударға, Худайға пазырынарға, үр алданаңа кирек? Хуттарынаң санай чазып парған на кизілер иди тиерер, хайзылары хуттың паза амыр өріністің уғаа тадылығ полчатханын ам даа чаксы пілгелектер.

Хачан піс чирге читіре Худайға пазырынчатсабыс, - андада поэзыбыстың чазыхха кир парып, түс парғаныбысты азых искирінчебіс, паза Худайның алнында пазымның полчатханыбысты көзітчебіс. Иди піс поэзыбыстың турыстыра нимес полчатханыбысты сағызыбысха кирчебіс. Піс поэзыбыс чир полчабыс, анан, тузыбыс читсе, чирзер хатап айланарбыс. Че, хачан піс тізектерге түзіп, пазырынып алған соонда, турып алзабыс, андада худыбыснаң хада прай поэзыбыс наа чуртасха турып алғаныбыс. Христостың чакыгларынча ла чуртапчатсабыс, піске анзы пиріл парар. Аннаңар ап-арығ адалар иди тіпчелер: «Чирде уғаа көп хыйгалар пар, че олар прайзың чирдөк чат халарлар. Прайзынаң тирен хыйга анзы полча, - постың худын арачылап халары, иди ле арығланып алған кизінің худы Тигірдегі Хан Худайның Чирінзер көдіріліп алып, Худайның алнында тур салар».

Христианствоның иң не артых күзі паза хыйгазы - Хан Худайның Кірөзі полча, хайзына піс Христостың Тірілізі - Хызыл нымырха үлүкүннің алнында, чағбан тудып, паза чаксы-чалахай киректерні чайап, арығ чүректіг паза чарых сағыстығ пістің Хан Худайыбыс Иисус Христостың Тірігнічайапчатхан Аарлығ Кірөзінің алнында пазырынып алзабыс ла, алып алчабыс.

ЕПАРХИАНЫҢ ЧУРТАЗЫНДАҒЫ КИРКЕТТЕРНІҢ, ПРАЗ АРКАЛАЙНЫҢ, ХУДАЙҒА ТОЛДЫРҒАН ТОҒЫНЫСТАРЫНЫҢ ИЗЕРІЗІ

Азығ айының 1-ғы күні. Москваның паза тиксі Орыс чирінін Ап-арығдан Ап-арығ Патриархы Кириллнің патриархтығ орынға турызыл парғанынан тоғызынчы чылы толчатханда, Москвадағы Христос Арачылағчының кафедралығ соборында Худайға тоғынысты толдырылған.

Патриарх Кириллнең хада, Ап-арығ Синодтын араласчылары паза Орыс Сынсабланыстығ Тигірибнің Орындағы тигіриблерінің хутхадарчылары Худайға тоғынысты толдырарында араласханнар, хайзыларының санында Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан полған.

Азығ айының 9-чы күні. Ит чібечен Нидилениң тандади, иирде, хачан Ап-арығ Тигіриб чуртастарын тоос салған христостығларның хуттарын сағыста тутча, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Парастасты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 10-чы күні. Чирдегі чуртастарын тоос салғаннарның хуттарын сағыста тутчан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Олох күн, иирде, Ит чібечен, Хорығыстығ Чарғынанар Нидилениң тандади, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Канон хығырылчатхан туста, Өнхутпастығы 135 кізіні елейнен тамали сүрткілеен.

Азығ айының 11-чы күні. Ит чібечен, Хорығыстығ Чарғынанар Нидиледе, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Олох күн, иирде, Илбек Василий, Григорий Богослов паза Иоанн Златоуст ап-арығчыларның Чыылиин үлүкүннечен күннің таңдади, Спасо-Преображенской кафедралығ соборда Хараағы Худайға тоғынысты толдырылған, хайзынаң Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан устаан.

Азығ айының 12-чы күні. Илбек Василий, Григорий Богослов паза Иоанн Златоуст ап-арығчыларның Чыылиин үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан, соборның абыстарынаң хада, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 14-чы күні. Пістін Хан Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христоснаң Тоғазығ үлүкүннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан, соборның хутхадарчыларынаң хада, Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Чаксыхабар хығырылған соонда, Өнхутхадарчызы 116 кізіні ап-арығлалған елейнен тамали сүрткілеен.

Азығ айының 15-чы күні. Пістін Хан Худайыбыс паза Арчылағчыбыс Иисус Христоснаң Тоғазығны үлүкүннечен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзкінапарығ архиепискобы Ионафан үлүкүннің Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Худайға тоғынған соонда, Өнхутпастығы илбек үлүкүннеер сөзін тутхан, аның соонда, Москваның паза тиксі Орыс чирінің Патриархы Кириллнің сынсабланыстығ чииттернің Күніне ысхан Айланызын искір пирген.

Азығ айының 17-чы күнінде, хачан Ап-арығ Тигіриб прай Худайға сын істен салғаннарның хумартхылапча, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 17-чы күні, иирде, (Пыро тасталчаң Тіріліс күні), Адамның Худай садынаң сүрдіргенін сағысха кирчен күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Канон хығырылчатхан туста, Өнхутпастығы 179 кізіні елейнен сүрткілеен.

Азығ айының 18-чы күні. (Пыро тасталчаң Тіріліс күні), Адамның Худай садынаң сүрдіргенін сағысха кирчен күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Олох күн, иирде, Пыро тасталчан Тіріліс күнінде, Илбек Ораза таңдади, олох соборда Пыро тасталчан орын толдырылған.

Худайғасын Ефрем Сириннің

алданызы хығырылған соонда, Өнхутпастығы киртиністіглерзер хутхадарчылығ сөзінең айланған. Аның соонда, Өнхутхадарчызы абыстарның паза чыылыс парғаннарның алнында поэнының пырозын тастирға сурынған, ідөк хутхадарчылары паза киртиністіглер Өнхутпастығынаң постарының пыроларын тастап пирерге сурынғаннар. Аның соонда, прайзы абыстарнаң паза удур-төдір пыроларын тастирға сурынғаннар.

Азығ айының 19-чы күні. Илбек Оразаның пастағы понедельнигінде, Өнхутпастығы, көп чыллар турғызыл парған кибір хоостыра, он сариндағы сарынчылар өмезінең устап, Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 19-чы күні, иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайғасын Андрей Критскийнің Илбек канонын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында хығырған.

Азығ айының 20-чы күні, иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайғасын Андрей Критскийнің Илбек канонын Ағбан саардағы Никольской соборда хығырған.

Азығ айының 21-чы күні. Ап-арығ илбекчобағчы Феодор Стратилатты хумартхылачан күнде, паза Азынада Ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын толдырчан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға

тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 21-чы күні, иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайғасын Андрей Критскийнің Илбек канонын Харатас саардағы Богородице-Рождественской Худай туразында хығырған.

Азығ айының 22-чы күні, иирде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайғасын Андрей Критскийнің Илбек канонын Ағбан саардағы Константино-Еленинской Худай туразында хығырған.

Азығ айының 23-чы күні, иирде, ап-арығчобағчы Харламбийні паза аннаң хада полғаннарның хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Азынада ап-арығлалған Сыйыхтарның Худайға тоғынызын Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған, аның соонда, ап-арығ илбекчобағчы Феодор Тиронға канон хығырылған, анаң ап-арығлалған коливо үлелген.

Азығ айының 24-чы күні. Ап-арығ илбекчобағчы Феодор Тиронның хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 24-чы күні, иирде, Худай Ічезінің Иверской иконазын үлүкүннечен күннің таңдади, паза Москваның митрополиді, тиксі Россияның хайхасчайачан ап-арығчызы Алексийні хумартхылачан күннің таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Азығ айының 25-чы күні. Сынсабланысты паза Худай Ічезінің Иверской иконазын үлүкүннечен күнде, паза Москваның митрополиді, тиксі Россияның хайхасчайачан ап-арығчызы Алексийні хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты пуох соборында толдырған.

Көрік айының 2-чы күні, иирде, чирдегі чуртастарын тоос салғаннарның хуттарын амыратчан Парастасты Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Көрік айының 3-чы күні. Ап-арығчы Левті, Римнің папазын хумартхылачан күнде, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Худайға тоғынған соонда, чирдегі чуртастарын тоос салғаннарның хуттарын амыратчан Панихиданы ол пуох соборында толдырған.

Көрік айының 3-чы күні, иирде, Ап-арығчы Григорий Паламаның Нидилезі таңдади, Ағбанның паза Хакас чирінің архиепискобы Ионафан Хараағы Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

Чаксыхабар хығырылған соонда, Өнхутпастығы 165 кізіні елейнен сүрткілеен.

Көрік айының 4-чы күні. Ап-арығчы Григорий Паламаның Нидилезінде, Ағбанның паза Хакас чирінің Пөзкінапарығ архиепискобы Ионафан Худайға тоғынысты Спасо-Преображенской кафедралығ соборында толдырған.

ИН АП-АРЫҒ ХУДАЙ ІЧЕЗІНІҢ «ДЕРЖАВНАЯ» ИКОНАЗЫ

Орыс чирінде 1917 чылдагы көрік айының 15-чү күнінде ікі ұғаа улуғ кирек пол парған.

Пастағызы прайзына пилдістіг үрүгістіг кирек - орыс хан Николай II поэның пайзанстоленың хыйа саабысханы. Че паза пір ұғаа илбек киректің сығыс килгені, анзы чонның хуттыг чуртазына паазы чох танығ пол парғаны, хайзын чон ундуп таа салған тиирге чарир.

Пу күнде Иң Ап-арығ Худай-төрөткен чонға Поэның хайхас-чайачаң «Державная» иконазын сыйлап пирген.

Москванан ырах ниместе орныхчатхан Бронницкай уездтін Коломенское аалында Евдокия Андреанова ипчи чуртаан. Ол Худай сағынчатхан чахсы паза арығ сағыстыг ипчи полған. Пірсінде ол поэның түзінде амыр үннн ис салған, хайзы ағаа Коломенское аалзар пар килерге кирек тіп, чаххаан. Коломенское аалда ол иргі обырасты таап алар, анаң аны арыглап алып, кизилер аның алнында алданзыннар тіп, тигірибзер пирбізерге кирек, іди Россияда ұғаа аар сыныхтағлар, чаалар пастыра, полары сахталча.

Евдокия поэның түзінде искен сөстеріне хайиин матап айландырған, че ол пілбеен, хайда полчан ол икона, пит ол Коломенское улуғ аал полған, аннаң поэның алданызы пастыра, ол орынны түзінде көртіс пирер үчүн, Худай Ічезі алданып, Аннаң сурынған.

Аның сурынызы толдырыл парған, ікі нидиле пазынаң аның түзіне Иң Ап-арығ Худай Ічезі кіріп, Коломенское аалдагы иргі тигірибні көртіскен. Худай Ічезі хосхан, Аның иконазы чонның хыйалланарын хыйластыр полбас, че ол иконаның алнында алданған кизилер постарының хуттарың арачылап халарлар.

Евдокия чолға сығыбысхан. Коломенское аалзар киліп, ол андагы Вознесенскай тигірибні танып салған, хайзын ол түзінде көрген полған. Худай туразының пастағызы Николай ада (Лихачев) тың на киртінмеен, че тогыр польбызарға тидінмеен. Олар тигірибнің прай пулуннарын сыныхтааннар, анаң иргі нима-нооларның аразында харал парған улуғ иконаны таап алғаннар. Хачан аны чуубысханнарында, анда Иң Ап-арығ Худай Ічезінің хоозы азыл парған. Ол, Хан-ипчи чили, тронда одырған, Аның холларындагы Иисус Часпалачах прайзына Поэның чахсы сөзін пирчеткені хоостал парған полтыр. Худай Ічезі хызыл өннн аарлыг порфира иснен тигілген көгенектіг полған. Аның Омазы, ачыға пастырчатхан осхас, хомзыныстыг полған.

Пу обырас, хайзы Орыс чирі ачыға пастырчатхан туста таабыл парған. «Державная» тіп адал парған. Наа таабыл парған обырастанар тіл-аас тиксі хазнаа табыра тарап парған. Коломенское аалзар ап-арығ орыннарча чөрчеткен кизилер чылызып пастааннар. Мында хайхастыг чазылыстар удаа пол сыхханнар. Киртіністіг кизилерні алданыстары пастыра пользығлар пиріліп пасталғаннар.

Коломенское аалдагы тигіриб кічиг полғаннар, андар көп кизилер кір полбачаңнар, аннаң хайхастар чайачаң обырасты чагыңхы саарларча паза аалларча ал чөрченнер...

Пу икона Москва суғның кизіре орныхчатхан Марфо-Мариинскай обительде полғанох, хайзының

пастағызы пиг-ипчи Елизавета Феодоровна полған, хайзы соонаң ап-арыгчобагыч пол парған.

Патриарх Тихон наа таабыл парған иконаның алнында Худайға тоғыныстарны толдыр турар изерісті турғыс саларында поэы араласхан. Ол обырасха, чарыдып, азахтар үстүнде турып, алданчаң алданысты - акафистті пас салғаннар. Ол акафистке Худай Ічезіне чарыдылып пазылған пасха даа акафисттерні хос салғаннар. Аны «Акафисттерні акафисті» тіп адап салғаннар.

Тустар ирткен соонда, Иң Ап-арығ Худай Ічезінің «Державная» иконазын Коломенское аалдаң Москвадагы ипчилернің Воскресенскай монастырьынзар апар салғаннар. Иконаның ол монастырьда сыннан полғанынан киречілістіг пічктер соонаң таабыл парғаннар. Че 1812 чылда, Неполеоннаң чааласчатханда, ол иконаны Коломенское аалзар хатап апар салғаннар, соонаң аны ундуп салғаннар.

Тигірибге аар тустарда даа Худай Ічезінің «Державная» иконазы хайхастарны чайап пирчен. Хачан Худай сағынчатхан кизилер аның алнында алданғаннарында, андагы пір абысты, кинетін, харибдең сығарыбысханнар. Соонаң Худай Ічезінің «Державная» иконазы Марфо-Мариинскай обительде полған, аны чаабысханнарында, иконаны музейзер пирібіскеннер.

Иң Ап-арығ Худай Ічезінің «Державная» хайхасчайачаң иконазы 1990 чылларда киртіністіглерзер айланған.

1990 чылдагы от айының 17-чү күнінде, пастағызын ханны паза аның сөбірезін сағыста тутчаң Худайға тоғыныс толдырыл парған. Аның соонда Патриарх Алексий II ол иконаны Коломенское аалдагы

хайзы көп чыллар пастыра хан төгістіг ұғаа аар чолча парча, Иң Ап-арығ Худайтөрөткенге, ізеніп, ол аар чолны тобырча.

Кемнер-де, олаңай ла кизилер аймах-пасха обырастарның алнында алданарға киректер, хайзылары оларның сидік сурығарын пөк пирерге польс пирерлер тіп сағын саларлар, че Худай Ічезінің «Державная» иконазы кемнерге польс пирчеткенін прайзы пілбинче.

Паза андаг сағыс пар, пу икона үлгү тінн тутчатхан на пөзік орынның кизилерге польсча тіп. Че анзы андаг нимес. Хачан амғы тустарда тиксі амыр уйанах турча, паза, хачан пістің ис-пайлыг чирібісті ачын харахтыг пасха чирлерден килген ұғаа пай кизилернең арачылап полбаан сылтаанда, пістің ис-пайлыг чирібістің үчүн, мунарлап кизилер өдірт салчалар, паза, хачан поэбыстың хазназында, пайып ла алар үчүн, пөзік орыннарға сығып алчатханнар одырғлапчалар, хайзылары олаңай чонның аар чуртазына пір дее хайығ салбинчалар, хайзылары оларны азырап, пайытчалар, іди хысхыбызарың килче: «Хайди андаг ла чуртас полар, хайди пу олаңай чоннаң тогыр полчатхан чабал киректерге удурласчан күзібіс чох полар?!»

Арса, пістең Хан Худай хыйа айланыбысхан даа полар? Чох, Хан Худай пістең хыйа айланыбыспаан. Ол піске ханның орнына Поэның Ічезін турғыс салған, Аның «Державная» иконазын.

Пу иконаның алнында, хазна-ның пик паза күстіг турары үчүн, алданчалар. Армияа парар алнында, тигірибзер киліп, пу иконаның алнында хайди дее алданып, суры-нарға кирек. Сынап іче оолгына пу иконахты пиріп, армияа үдесчетсе, андада аның оолгы ибінзер хайди дее амыр-хазы айланар.

Кизі политиканы паза тархынны чахсы піл полбас таа, че поэның Чирі-сууна хынып, аны, улуғлап, аарлир, хайди Хан Худайны, Аның Иң Ап-арығ Ічезін улуғлапчалар, андада кизінің чүрегі сизін салар, кемге Худай Ічезінің «Державная» иконазы польс пирчеткенін.

Худай Ічезінің «Державная» иконазын таап алған күнде, - көрік айының 15-чү күнінде үлүкүннiri турғызыл парған.

Сомда: Пермь саардагы Худай Ічезінің «Державная» иконазының адынаң тигіриб

ХОСХАР АЙЫНЫҢ 1-ҒЫ КҮНІНДЕ –

ПІСТІҢ ХАН ХУДАЙЫБЫС ПАЗА АРАЧЫЛАҒЧЫБЫС ИИСУС ХРИСТОСТЫҢ ИЕРУСАЛИМЗЕР КІРГЕНІ

Иисус Христос пілген, Аның тузы чит килгенін, хачан Аны, сабландырып, өрінчеткен кизилер, түрче полза, хысырарлар: хазап сал, хазап сал, Аны!

Хайди өрінесті тудып алчаа чоғыл, сах ідөк чабал хылыхты пазынып алчаа чоғылох. Амды Аның алнында - иң не Чобағлыг Читікүн. Анзын чахсы піл салып, Худай сағынчатхан кизее прай чирдегі нимелерні хыйа сал саларға кирек.

Христосха чирдегі сабланыс кирек чох полган, паза Ол анзы піске дее кирек чоғыл тіп көртисче. Пістің дее алныбыста - чобағ-хыйаллар паза өлім сахтапча.

Хайдағ нимененер Хан Худайның Иерусалимзер Кіргені піске чохтапча? Көр көрiner-дек постарынын холларында тудын салган тал пазы салааларынзар. Христос Килче!

Амғы тустарда машиналарға одырып алып, ойлат чөрчеткен кизилерге, Аның оселға одырып алып, ап-арыг саарзар Кирчеткені күлкістіг дее полар. Че піс поэмыстың іди истіг ондайда ойлат чөрчеткенібіске морсынчабыс таа, аннаңар даа харындастар удур-төдір піліс полбныбысчалар...

Осел - піске күлкүстіг хоос полча. Че ол машинаның кистінде ние турча? Ол машинанаң матап ойладып, кинетін, айландыра тартыбысса, прай ние унада саабыл парып, пір дее ние халбинча, піреде, оң полбин парза, кизінін дее чуртазы үзіл парча. Иди чирдегі сабланыс паза махтаныс - ол машинаның кизектерине ле айлан парчалар. Мында ачыргас, ағырсыныс паза хомзыныс ла халча.

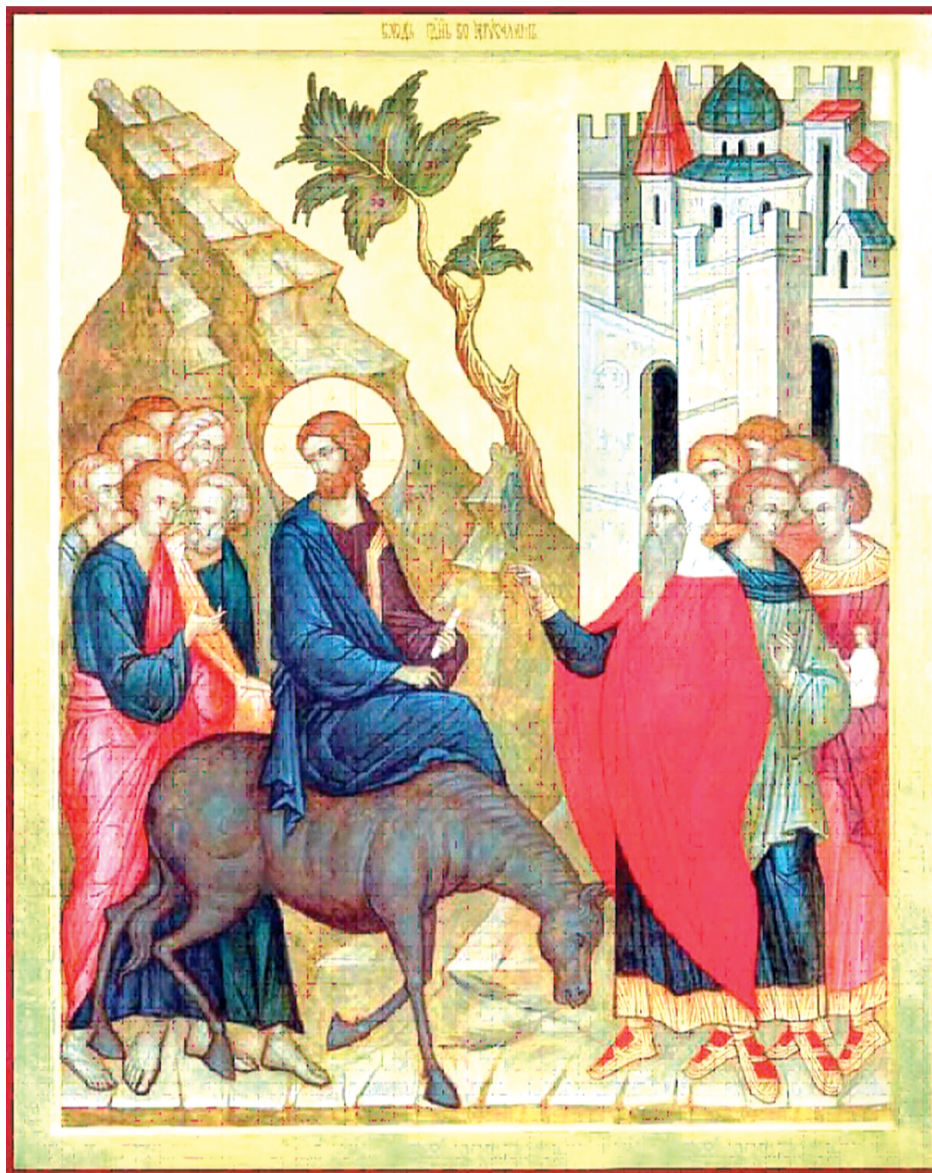
Че амды Христостың Иерусалимзер Кірген тузынзар айлан көреенер. Хан Худай Килче!

Христос Позының төртінчи күн алнында тоозыл парған Лазарь нанчызын тірілдір салған, Лазарьның Марфа пичезі поэмынын ибінде хайынча, Мария тунмазы Христостың азахтарын чысылапча. Паза, чон чыылыс парып, Хан Худай Христоснаң изеннесче.

Хан Худай Иерусалимзер Кірге! Мында, хайдағ нимененер піс сағысха түсчөбіс? Че пүүн Тіріліс күні полза даа, Христостың Тіріл парғанынанар сарналбинча, че тал пазынын салааларын на ап-арыглапчалар. Хачан ағастын салаалары пүрленчөселер, андада ағас чуртапча. Че пістің худыбыс тіріл парар үчүн, андада чахсы-чалахай киректерні чайап, сарнирға кирекпіс.

Пеер, кічичегес тигірибзер, хайда кизилер асхынах, ідөк Хан Худай Позының оселычағына одырып алып, Кірче.

Осельчах амыр мал, ідөк ол амыр кизінін танин полча, хайзылары Худайның көннин пазымның толдырчалар, андағ кизилер постарынын

арғаларына Хан Худайны одыртып салчалар: чайа, Хан Худай, Позынын көннинні тіп.

Пістің Арачылағчыбыс паза Хан Худайыбыс Христос полган на киртіністіг кизінін чуртына Кірче, ідөк Ол полган на кизінін худында чуртапча. Хан Худайның кизінін худына Кіргені - Аның кизі төлін арачылап халчаң кирегінде Позының чолын узаратчатханының танин полча.

Хан Худай Иерусалимзер Кірген соонда, Аның чирдегі чуртазы чобағлыг тоозыл парарынанар Иисус Христостың төрт чахсыхабарчызы төбй пас салғаннар.

Хачан Иисус Христостың нанчызы Лазарь тоозыл парғанда, аны тірілдір салып, Ол Пасханы үлүкүннир үчүн, Иерусалимзер парарға тимненібіскен, анда көп кизі улуг өрністе Аның соонча парған, ол тустарда андағ улугласнаң ханнарны ла үдесченнер.

Иудейлернің пасабыстары, Иисус Христостың иди, улугладып, чонны көдірчеткенін көр салып, Аны өдір саларға тіп, хара сағыныбысханнар, паза ідөк Лазарьны өдір саларға кирек, тееннер, хайзы Худай пирген хайхас пастыра тіріл парғанда, иудейлернің көбізі Иисуссар айланыбызып, Агаа киртінібіскеннер.

Че мында сағыбаан кирек пол парған: «Үлүкүнге килгеннернін көбізі Иисус Христостың Иерусалимзер Килчеткенін ис салып, пальма салааларын тудынып алып (пістің чирде - тал пазы), Агаа удур сыгып, өрніснен хысырғаннар: «Сабланыс! Хан Худайның адынаң Килчеткенге, Израильнің Ханына чахсы сөс!»

Чыылыс парғаннарның көбізі киптерін, пальма салааларын паза чахайахтарны Аның алнында чайа тастааннар, иди олар угаа улуг көдірілістіг көннеліг постарынын Арачылағчызын удурлааннар. Күстіг паза чахсы сағыстыг Үгретчөе санай киртін парып, олаңай чүректіг чон Анда Ханны көр салған, Хайзы оларны поэмыдып, пос чуртасты оларға сыйлап пирер.

Анаң андар чахсыхабарчылар чохтапчалар: «Иисус Христос чиит оселатхы таап алып, агаа мүн салған, анаң Ол Худай туразынзар Кірген, анда Ол садыгчыларны паза кирек ние-нооларны садып аларға килгеннерні паза кілбөктерні сатчатханнарның одырчаннарны түнере тастабызып, прайзын андартын сыгара сүрібізіп, теен: «Пу Минің тураам - алданыс туразы тіп адал парар», сирер аны тонагчыларның чуртына айландыр салгазар».

Аның андағ сөстерін андағ кизилернін көбізі, хынып, искен, анаң Иисуссар харах чоhtar паза ахсаhtar чағын пастыр килгеннер. Оларны Ол прайзын имнебіскен, анаң Иерусалимнен сыгып, Вифаниязар айланған.

Хан Худайның Иерусалимзер Кіргені үлүкүнде, Иисус Христостың сабланызы чарых көйібісче, хайда Прайзынаң күстіг Худайны, Ханны, Давидтің Оолғын, Худай таллап алған чонның Өнхутпастыгы чили, улуглап, удурлапчалар. Улуглар паза олғаннар, өрністіг сарнап, Хан Худай Иисус Христос алтан салған оселычахтың азахтарының алтына постарының киптерін, пальма салааларын паза чахайахтарны чайа тастапчалар...

Соох хысынын соонда, тал пазы прай ағастарнаң пурнада чарыл парчатханнаңар, пістің чирде аны «Тал пазы» үлүкүн тіп адап салғаннар. Пу үлүкүнде, тал пазынын салааларын, чахайахтарны паза көйчеткен сивечилерні тудынып алып, турғаны, - Сабланыстың Ханы Позына чобағлыг өлімні пос көннеліг алынарға өрніснен Килчеткенін пістің сағызыбысха кир салча.

Алданыста турчатханнар, көрмин, килчеткен Хан Худайны - төбіркин паза өлімнің чинисчизі чили, өрністіг удурлапчалар.

Че, түрчөден, Иисус Христостанар чонның көннеліг паза сағызы ікінчелестіг паза пасха полыбысхан. Худай-Кизінің ап-арыг табаннарны пас парыбысхан чолда чайа тастал парған салаалар салыххалахтох, оларның саң чили сынырапчатхан өрнізі амырап парған. Өрністіг хысырыс паза ачычарых чоохтар соонда, чабал сағыс оларның пастарына кир парған: «Ол, Хайхасчайачаң паза Үгретчи!» сөстер орнына: «Ол сайбах паза тонагчы!»; «Хан Худайның» орнына - «Ол чабал кизі!»; «Сабланыстың» орнына - «Хазап сал, Аны!»; «Пайзанстолнын» орнына - «Голгофадагы өдіріс» тіп, олар хысырғаннар.

Амды Чобағлыг Читі күн чит килді! Пістің полғаныбыс ла, пістің үчүн, чобағлыг өлімні Позына алынчатхан пістің Хан Худайыбыс паза Арачылағчыбыс Иисус Христоссар чағынназа, паза Аның соонча кірөстіг чолча істен іске парчатса, андада ла пістің сидік паза аар чуртазыбыстың чолы түзөділ парар, андада ла чобагда паза ачыгда сыныхталған чүреөбіс кизее айаачы пол парар!

Кем Тигірдегі часхырығны паза өрністіг алып аларға хынча, кем чабал нименің айғанынаң поэмып аларға сағынча, прайзыбыс кірөстіг чолча, пістің Хан Худайыбыстың соонча параанар. Ундубаанар, пу кірөстіг чолда Хан Худай піснен хада чобалча!

Хан Худайның Иерусалимзер Кіргені үлүкүннеліг Орыс Чирінде V-чи чүс чылдан сыгара үлүкүннеліг пастааннар.